

Speltid: 28 min.

Från: 13 år

Ämne: Religion

Originaltitel:

Från Sverige till himlen

Programledare:

Anna Lindman Barsk

Produktion:

©Sveriges Television, 2011

Svensk version:

©Filmo, 2012

Ansvarig utgivare:

Bertil Sandberg

Filmnr: 7246

Samisk religion.

Laila är uppväxt i en samisk familj bland trolltrummor, naturväsen och örtmediciner. Anna Lindman Barsk följer med Laila och hennes man Arild på en resa upp på fjället. Där talar Laila med naturens andar, offerar till födelsegudinnan som bor under elden och skickar telepatiska meddelanden via en björk på fjället. Hon har blivit uppfostrad till att alltid fråga naturen om lov.

Sedan urminnes tider har samerna levt i ett område som i dag angränsar till fyra länder; Sverige, Ryssland, Finland och Norge. Området kallas Sápmi (Sameland). Ursprungligen har samernas traditionella bosättningsområde varit större, men de har stegvis trängts undan. Samerna är ett av flera tusen folk runtom i världen som räknas till urbefolkningarna.

Samerna förr levde som nomader, nära naturen, och var jägare, fiskare och renskötare. För dem var landskapet, naturen och djuren något man hade starka band till. Naturen var en del av religionen. Platser i naturen var knutna till upplevelser av liv och död. På offerplatserna vid flyttleder, sjöar och fjäll lämnade människorna gåvor till gudar, gudinnor och andra väsen. Gränserna mellan de olika världarna var inte så skarpa som idag, utan människor kunde kommunicera med gudar, avlidna och andra människor.

Nåjd kallades förr en sorts vishetslärare i samisk mytologi, samernas schaman, där kunskap ärvdes genom muntlig tradition till en person.

Nyckelord

Samer
Natur
Nomader
Offer
Rening
Örter
Eldsgudinnan
Andar
Tradition
Telepati
Förföljelse
Trolltrumma
Tro
Religion
Andlighet
Bön
Nattreligion
Nåjd

Aktiviteter före visning

Vilka religioner kan ni komma på tillsammans i klassen? Ha en kort gruppdiskussion där ni säger dem ni kommer på.

Det här programmet handlar om samisk religion. Vad vet ni om denna tro? Diskutera i klassen!

Ta reda på vad begreppet "trolltrumma" betyder.

I programmet tar man upp att många längtar och söker efter en andlig aspekt av tillvaron. Fundera tyst en stund. Stämmer det in på dig? Om det är så för dig: Skriv ned tre olika nyckelord för vad just du längtar efter.

Frågor efter visning

1. På vilket vis fick en bilolycka stor betydelse för Laila Spik-Skaltje?
2. Hur gör Laila när hon offerar till eldsgudinnan?
3. Vad är en trolltrumma?
4. Hur gör Laila när hon kommunicerar med andra människor på distans, och inte har en mobiltelefon till hands?
5. Vilken betydelse har naturen för samereligionen?

Aktiviteter efter visning

Den samiska religionen är besläktad med andra naturreligioner. Vad kännetecknar dem, och vad påminner om, respektive skiljer den samiska religionen från andra naturreligioner?

Under lång tid förföljdes utövare av den samiska religionen. Varför? Vad har det fått för konsekvenser för samerna och deras religion? Hur ser man på religionen idag? Ta reda på mer!

Sök reda på exempel på jojk och hur det låter. Vad handlar jojken om? Kan man till exempel jämföra det med bön?

Den här programserien (om ni sett flera av dem) presenterar en del mer eller mindre extrema inriktningar av olika religioner. Vilka övergripande likheter och skillnader kan du lägga märke till? Ge gärna några exempel!

Internetkällor

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Samer> - om samer
<http://www.samer.se/1001> - samernas hemsida
<http://www.sametinget.se/> - Sametingets hemsida
<http://www.regeringen.se/sb/d/4366> - om regeringens samepolitik
<http://www.minoritet.se/> - minoritets hemsida
<http://www.vbm.se/avdelningar/samiska-kulturarv/trumman-and-najden.html> - Västerbottens museum om trumman och nåjden
<http://www.intro.sapmi.net/religion/> - introduktion till samisk religion
<http://umu.academia.edu/BiretM%C3%A1retKallio> - om samiska trummor
<http://www.foark.umu.se/sites/default/files/publikationer/register-till-arkiv-och-samlingar/forskaomsamer.pdf> - forska om samer
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=78&artikel=5426838> - Sveriges Radio om dagens rasism mot unga samer
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Religion> - om religion
<http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4rldsreligion> - om världsreligioner
<http://www.religion.nu/> - en pedagogisk guide till olika religioner
<http://www.so-rummet.se/kategorier/religion> - SO-rummet om religionskunskap
www.ne.se - Nationalencyklopedin
www.google.se - användbar sökmotor
www.dn.se - Dagens nyheter
<http://factlab.com/?setcountry=Other&setlanguage=Swedish#lo=1> - Dagens nyheter skolsajt
www.wikipedia.se - bra nätencyklopedi
www.filmo.se - Filmos hemsida